

EDUSKUNNAN VASTAUS 113/2004 vp

Hallituksen esitys päästökauppalaiksi sekä laeiksi ympäristönsuojelulain 43 §:n ja Energiamarkkinavirastosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä päästökauppalaiksi sekä laeiksi ympäristönsuojelulain 43 §:n ja Energiamarkkinavirastosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta (HE 49/2004 vp).

Valiokuntakäsittely

Talousvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (TaVM 14/2004 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lausumat:

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnan talousvaliokunnalle selvityksen ennen päästökauppalaan 72 §:ssä tar-

koitetun voimaantuloasetuksen antamista päästökaupan toimeenpanotilanteesta EU:ssa ja myös Suomessa.

2. Eduskunta edellyttää, että valtion on oltava mukana turvaamassa päästöoikeudet niitä tarvitseville uusille osallistujille, mikäli 2,5 Mt:n hiilidioksidipäästökiintiö osoittautuu riittämättömäksi.
3. Eduskunta edellyttää, että turpeen energiaveroa tulee alentaa ensimmäisen päästökauppakauden alusta lukien siten, että turpeen kilpailuasema energialähteenä ei heikkene päästökaupan seurauksena.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Päästökauppalaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on edistää kasvi-

huonekaasupäästöjen vähentämistä kustannustehokkaasti ja taloudellisesti.

Tällä lailla pannaan täytäntöön kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi

(2003/87/EY), jäljempänä päästökauppadirektiivi.

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan seuraavien toimintojen hiilidioksidipäästöihin:

1) energia-ala:

a) polttolaitokset, joiden nimellinen lämpöteho on enemmän kuin 20 megawattia, ei kuitenkaan polttolaitokset, joiden pääasiallinen tarkoitus on ongelmajätteen tai yhdyskuntajätteen poltto;

b) öljynjalostamot;

c) koksamot;

2) terästeollisuus:

a) malmien, mukaan lukien sulfidimalmit, patuslaitokset ja sintraamot;

b) rauta- ja terästehtaat, mukaan lukien jatkuva valu, joiden kapasiteetti ylittää 2,5 tonnia tunnissa;

3) mineraaliteollisuus:

a) laitokset, jotka tuottavat sementtiklinkkeä kiertouuneissa, joiden tuotantokapasiteetti ylittää 500 tonnia päivässä;

b) laitokset, jotka tuottavat kalkkia kiertouuneissa 50 tonnia päivässä, tai muun tyyppisissä uuneissa, joiden tuotantokapasiteetti ylittää 50 tonnia päivässä;

c) lasia ja lasikuituja valmistavat laitokset, joiden sulatuskapasiteetti ylittää 20 tonnia päivässä;

d) laitokset, joissa valmistetaan keraamisia tuotteita polttamalla, erityisesti kattotiiliä, tiiliä, tulenkestäviä rakennustiiliä, laattoja, kivitavaraa tai posliinia ja joiden tuotantokapasiteetti ylittää 75 tonnia päivässä ja uunin tilavuus ylittää 4 m³ ja lastaustiheys ylittää 300 kg/m³ uunia kohden;

4) metsäteollisuus:

a) massatehtaat;

b) paperi- ja kartonkitehtaat, joiden kapasiteetti ylittää 20 tonnia päivässä.

Tätä lakia ei sovelleta laitokseen tai sen osaan, jonka pääasiallinen tarkoitus on uusien

tuotteiden tai menetelmien tutkiminen, kehittäminen tai testaaminen.

3 §

Kapasiteetin yhteen laskeminen

Jos sama toiminnanharjoittaja harjoittaa useampaa saman 2 §:n 1 momentissa tarkoitettun alakohdan piiriin kuuluvaa toimintaa samassa laitoksessa tai samalla sijaintipaikalla, toimintojen kapasiteetit lasketaan yhteen. Toimintojen kuuluminen tämän lain soveltamisalaan ratkaistaan yhteenlaskettujen kapasiteettien perusteella.

Yhteenlasketut sellaisten toimintojen kapasiteetit, joilla lain voimaan tullessa on sama toiminnanharjoittaja, kuuluvat päästökauppakaudella 2005—2007 lain soveltamisalaan päästökauppakauden loppuun saakka, vaikka jonkun tai joidenkin toimintojen toiminnanharjoittaja vaihtuu. Seuraavilla päästökauppakausilla yhteenlasketut sellaisten toimintojen kapasiteetit, jotka sisältyvät asianomaisen päästökauppakauden kansalliseen jakosuunnitelmaesitykseen, kuuluvat lain soveltamisalaan asianomaisen kauden loppuun, vaikka jonkun tai joidenkin toimintojen toiminnanharjoittaja vaihtuu. Toiminnanharjoittajien velvollisuuksista säädetään 6 §:ssä.

4 §

Lain soveltaminen kaukolämpöverkkoon liitettyihin laitoksiin

Tätä lakia sovelletaan myös 2 §:n 1 momentin 1 kohdan a alakohdan mainitun kapasiteetin alittavien laitosten hiilidioksidipäästöihin, jos laitoksen pääasiallinen tarkoitus on lämmön tuottaminen kaukolämpöverkkoon. Lisäksi edellytetään, että vähintään yhden samaan kaukolämpöverkkoon liitetyn polttolaitoksen nimellinen lämpöteho on yli 20 megawattia ja se tuottaa lämpöä toimitettavaksi pääasiassa kaukolämpöverkkoon. Soveltamisen edellytyksenä on myös, että Euroopan yhteisöjen komissio hyväk-

syy kyseisten laitosten sisällyttämisen päästöoikeuksien kaupan järjestelmään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut laitokset sisällytetään 34 §:ssä tarkoitettuun kansalliseen jakosuunnitelmaesitykseen. Komission hyväksymistä haetaan 36 §:ssä tarkoitettun ilmoittamisen yhteydessä.

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *kasvihuonekaasuilla* hiilidioksidia (CO₂), metaania (CH₄), typpioksiduulia (N₂O), fluorihiihivetyjä (HFC-yhdisteet), perfluorihiihivetyjä (PFC-yhdisteet) ja rikkiheksafluoridia (SF₆);

2) *päästöillä* laitoksesta ilmaan päästettyjä kasvihuonekaasuja;

3) *päästöoikeudella* päästökauppadirektiivissä tarkoitettua oikeutta päästää kasvihuonekaasuja ilmaan yhtä hiilidioksiditonnia vastaava määrä tietyssä ajanjaksona;

4) *päästökauppakaudella* ajanjaksoa, jota varten laaditaan kansallinen päästöoikeuksien jakosuunnitelmaesitys 14 §:n mukaisesti;

5) *laitoksella* kiinteää teknistä kokonaisuutta, jossa harjoitetaan yhtä tai useampaa 2 §:ssä tarkoitettua toimintaa sekä siihen teknisesti tai toiminnallisesti kiinteästi liittyvää toimintaa, joka mahdollisesti vaikuttaa päästöihin ja pilaantumiseen;

6) *toiminnanharjoittajalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla on tosiasiallinen määräysvalta laitoksen toiminnasta;

7) *hiilidioksiditonnia vastaavalla määrällä* tai *hiilidioksidiekvivalenttitonilla* yhtä tonnia hiilidioksidia tai muun kasvihuonekaasun määrää, jolla on vastaava vaikutus maapallon lämpenemiseen; sekä

8) *päästökauppaviranomaisella* Energia-

markkinavirastoa.

6 §

Toiminnanharjoittajan yleiset velvollisuudet

Toiminnanharjoittajan on:

1) haettava laitokselle kasvihuonekaasujen päästölupa;

2) tarkkailtava päästöjään, laadittava vuosittain selvitys päästöistään ja huolehdittava selvityksen todentamisesta;

3) palautettava päästökauppaviranomaiselle vuosittain edellisenä kalenterivuotena aiheutuneita laitoksen kokonaispäästöjä vastaava määrä päästöoikeuksia;

4) toimitettava päästöoikeuksien jakosuunnitelmaa varten tarpeelliset tiedot kauppa- ja teollisuusministeriölle ja haettava päästöoikeuksia; sekä

5) ilmoitettava päästökauppaviranomaiselle laitoksen toiminnan muutoksista, päästöjen tarkkailua koskevista muutoksista taikka toiminnanharjoittajan muuttumisesta.

2 luku

Kasvihuonekaasujen päästölupa

7 §

Luvan tarve

Laitoksella on oltava kasvihuonekaasujen päästölupa. Luvan myöntää päästökauppaviranomainen. Lupa myönnetään toistaiseksi tai erityisistä syistä määräajaksi.

Velvoite hakea lupa koskee päästökauppakaudella 2005—2007 ainoastaan hiilidioksidipäästöjä.

Edellä 4 §:ssä tarkoitetuille laitoksille on haettava lupaa ja lupa voidaan myöntää 8—10 §:n mukaisesti ehdolla, että lupa on voimassa, jos Euroopan yhteisöjen komissio hyväksyy kyseiset laitokset päästöoikeuksien kaupan järjestelmään. Jos komission hyväksyntää ei saada, lupahakemuksen käsittely, tai jos lupa on jo myönnetty, kasvihuonekaasujen päästölupa raukeaa.

8 §

Lupahakemus

Hakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys laitoksesta, sen toiminnasta ja päästöjen lähteistä sekä suunnitelma päästöjen tarkkailemiseksi ja päästöistä laadittavien selvitysten toimittamiseksi päästökauppaviranomaiselle. Lisäksi päästökauppaviranomaiselle on ennen luvan myöntämistä toimitettava selvitys siitä, että laitoksen toimintaa saa harjoittaa ympäristönsuojelulainsäädännön nojalla. Lupahakemuksen tarkemmasta sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Lupahakemus on toimitettava päästökauppaviranomaiselle vähintään kuusi kuukautta ennen toiminnan suunniteltua aloittamista.

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa oleville laitoksille on haettava kasvihuonekaasujen päästölupa kahden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta. Lupahakemukseen liitettävää päästöjen tarkkailusuunnitelmaa voidaan täydentää neljän kuukauden kuluessa lain voimaantulosta. Päästökauppaviranomaisen on tehtävä lupaa koskeva päätös neljän kuukauden kuluessa lain voimaantulosta tai viimeistään kahden kuukauden kuluttua siitä, kun hakemus ja sen täydennykset on toimitettu päästökauppaviranomaiselle, jos jälkimmäinen ajankohta on myöhempi.

9 §

Luvan myöntämisen edellytykset

Kasvihuonekaasujen päästölupa myönnetään toiminnanharjoittajalle laitosta tai sen osaa koskien, jos:

1) toiminnanharjoittajan suunnitelmat päästöjen tarkkailemiseksi ja päästöistä laadittavien selvitysten toimittamiseksi päästökauppaviranomaiselle ovat riittävät ja asianmukaiset; ja

2) toiminnanharjoittaja saa ympäristönsuojelulainsäädännön nojalla harjoittaa toimintaa.

Päästölupa voidaan myöntää, vaikka päätös ympäristönsuojelulain (86/2000) mukaisesta luvasta ei ole lainvoimainen.

10 §

Lupapäätös

Kasvihuonekaasujen päästölupa voi koskea saman toiminnanharjoittajan samalla sijaintipaikalla olevaa yhtä tai useampaa laitosta.

Kasvihuonekaasujen päästölupa voi erityisesti syystä koskea useamman toiminnanharjoittajan samalla sijaintipaikalla olevaa yhtä tai useampaa laitosta.

Jos useampi toiminnanharjoittaja on hakenut yhdessä päästölupaa, vastaavat ne luvan velvoitteiden täyttämisestä yhteisvastuullisesti. Toiminnanharjoittajien on lupaa hakiessaan nimettävä taho, joka vastaa yhteydenpidosta viranomaisiin.

Luvan tulee sisältää tiedot toiminnanharjoittajasta, päästöistä ja niiden lähteistä, laitoksen toiminnasta sekä seuraavat lupaehdot:

1) päästöjen tarkkailua koskevat vaatimukset, joissa määritetään tarkkailumenetelmät ja -taajuus; sekä

2) päästöistä laadittavien selvitysten toimittamista päästökauppaviranomaiselle koskevat vaatimukset.

11 §

Luvan muuttaminen ja tarkistaminen

Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava ennakoon päästökauppaviranomaiselle kaikista sellaisista laitoksen laajennuksista, toiminnan muutoksista taikka päästöjen tarkkailua koskevista muutoksista, jotka voivat edellyttää kasvihuonekaasujen päästöluvan muuttamista tai päästöjen tarkkailua koskevien lupaehtojen tarkistamista.

Toiminnanharjoittajan ilmoituksen johdosta päästökauppaviranomainen voi muuttaa luvan tai tarkistaa päästöjen tarkkailua koskevia lupaehtoja. Päästökauppaviranomaisen on käsiteltävä luvan muuttamista ja lupaehtojen tarkistamista koskeva asia kuten lupahakemus.

Jos Euroopan yhteisöjen komission päästökauppadirektiivin nojalla antamat päästöjen tarkkailua koskevat ohjeet edellyttävät lupaehto-

jen tarkistamista, on päästökauppaviranomaisen kehoitettava toiminnanharjoittajaa esittämään lupaehtojen tarkistamista varten tarkistettu suunnitelma päästöjen tarkkailemiseksi. Toiminnanharjoittajan on toimitettava tarkistettu suunnitelma päästökauppaviranomaisen asettamassa määräajassa.

12 §

Toiminnanharjoittajan vaihtuminen

Uuden toiminnanharjoittajan on ilmoitettava päästökauppaviranomaiselle toiminnanharjoittajan vaihtumisesta. Päästökauppaviranomaisen on ilmoituksen johdosta tarkistettava kasvihuonekaasujen päästölupa 30 päivän kuluessa siitä, kun ilmoitus ja tarpeelliset selvitykset on toimitettu viranomaiselle, tai toiminnanharjoittajien sopimasta myöhemmästä ajankohdasta lukien. Lupa on merkittävä tiedot uudesta toiminnanharjoittajasta. Uusi toiminnanharjoittaja vastaa 6 §:ssä tarkoitetuista velvollisuuksista ja 10 §:ssä tarkoitettujen lupaehtojen täyttämisestä luvan tarkistamispäivästä alkaen.

Jos samaan kasvihuonekaasujen päästölupaan sisältyvästä laitoksen tai laitosten toiminnasta ainoastaan osa siirtyy uudelle toiminnanharjoittajalle, on noudatettava luvan myöntämistä ja muuttamista koskevia säännöksiä lukuun ottamatta luvan hakemiselle 8 §:n 2 momentissa asetettua määräaika. Päästökauppaviranomaisen on ilmoituksen johdosta tehtävä päätös luvan myöntämisestä ja muuttamisesta 30 päivän kuluessa siitä, kun ilmoitus ja tarpeelliset selvitykset ja suunnitelmat on toimitettu viranomaiselle, tai toiminnanharjoittajien sopimasta myöhemmästä ajankohdasta lukien. Uusi toiminnanharjoittaja vastaa määräysvallassaan olevan laitoksen osalta 6 §:ssä tarkoitetuista velvollisuuksista ja 10 §:ssä tarkoitettujen lupaehtojen täyttämisestä siitä alkaen, kun hänelle on myönnetty kasvihuonekaasujen päästölupa.

13 §

Luvan peruuttaminen

Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava päästökauppaviranomaiselle laitoksen pysyvästä käytöstä poistamisesta ja laitoksen toimintaa koskevan luvan raukeamisesta ympäristönsuojelulain 57 §:n perusteella tai luvan peruuttamisesta ympäristönsuojelulain 59 §:n perusteella.

Päästökauppaviranomaisen on peruutettava kasvihuonekaasujen päästölupa, jos:

1) laitoksen toimintaa koskeva lupa on rauennut ympäristönsuojelulain 57 §:n perusteella tai lupa on peruutettu ympäristönsuojelulain 59 §:n perusteella;

2) laitos on poistettu käytöstä pysyvästi; tai

3) luvanhaltija ilmoittaa, ettei toimintaa aloiteta.

Päästökauppaviranomainen voi peruuttaa kasvihuonekaasujen päästöluvan, jos:

1) luvanhaltija on olennaisesti rikkonut päästöoikeuksien vuosittaista palauttamista tai päästöjen tarkkailua, ilmoittamista ja todentamista koskevia velvoitteitaan eikä päästökauppaviranomaisen kehotuksesta huolimatta ole täyttänyt velvoitteitaan; tai

2) luvanhaltija ei päästökauppaviranomaisen kehotuksesta huolimatta ole ilmoittanut laitoksen laajennuksesta tai toiminnan muutoksista tai päästöjen tarkkailua koskevista muutoksista, jotka voivat edellyttää päästöluvan muuttamista tai lupaehtojen tarkistamista.

Kasvihuonekaasujen päästöluvan peruuttamista koskevan asian voi panna vireille toiminnanharjoittaja tai päästökauppaviranomainen.

3 luku

Kansallinen jakosuunnitelmaesitys ja päästöoikeuksien jakoperusteet

14 §

Kansallinen jakosuunnitelmaesitys

Kansallinen jakosuunnitelmaesitys laaditaan tämän lain soveltamisalaan kuuluville toimin-

noille myönnettävien päästöoikeuksien kokonaismäärästä ja siitä, miten päästöoikeudet on tarkoitus jakaa kunkin laitoksen toiminnanharjoittajalle.

Jakosuunnitelma laaditaan päästökauppakausittain. Ensimmäinen päästökauppakausi alkaa 1 päivänä tammikuuta 2005 ja päättyy 31 päivänä joulukuuta 2007. Toinen päästökauppakausi alkaa 1 päivänä tammikuuta 2008 ja päättyy 31 päivänä joulukuuta 2012. Sen jälkeen kansallinen jakosuunnitelma laaditaan kutakin seuraavaa viisivuotiskautta varten.

15 §

Jakomenetelmä päästökauppaudelle 2005—2007

Päästökauppaudelle 2005—2007 päästöoikeudet jaetaan toiminnanharjoittajille maksutta.

16 §

Päästöoikeuksien kokonaismäärä

Päästöoikeuksien kokonaismäärän on päästökauppaudella 2008—2012 vastattava ilmastomuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen Kioton pöytäkirjan hyväksymisestä Euroopan yhteisön puolesta sekä sen täyttämiseksi yhteisesti tehdyn neuvoston päätöksen 2002/358/EY, jäljempänä taakanjakoa koskeva päätös, ja Kioton pöytäkirjan (laki ilmastomuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen Kioton pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, 383/2002) päästörajoitusvelvoitetta. Kokonaismäärää määriteltäessä otetaan huomioon lain soveltamisalaan kuuluvista ja kuulumattomista lähteistä aiheutuvat tavoitteelliset, kansalliseen energia- ja ilmastostrategiaan perustuvat kasvihuonekaasupäästöt.

Päästökauppaudella 2005—2007 päästöoikeuksien kokonaismäärän on oltava johdonmukainen niiden toimien kanssa, joilla pyritään saavuttamaan taakanjakoa koskevan päätöksen ja Kioton pöytäkirjan päästörajoitusvelvoite.

17 §

Laitosten ryhmittely alaryhmiin

Kansallista jakosuunnitelmaesitystä varten laitokset, joissa harjoitetaan 2—4 §:ssä tarkoitettuja toimintoja, ryhmitellään toiminnan luonteen tai tuotettavan tuotteen perusteella alaryhmiin. Samaan alaryhmään kuuluville laitoksille jaetaan päästöoikeuksia samoilla perusteilla.

Laitoksen päästöoikeudet lasketaan laitoksen tai sen tuotannon osien osalta erikseen ja laitoksen kokonaispäästöoikeudet saadaan erikseen laskettujen päästöoikeuksien summasta. Jos laitos tai sen tuotanto jakaantuvat useampaan 18 §:ssä tarkoitettuun alaryhmään, päästöoikeudet lasketaan erikseen kullekin laitoksen tai sen tuotannon osalle sen alaryhmän jakoperusteiden mukaan, mihin alaryhmään nämä kuuluvat.

18 §

Kansallisen jakosuunnitelmaesityksen alaryhmät

Kansallista jakosuunnitelmaesitystä varten laitokset tai niiden osat ryhmitellään seuraaviin alaryhmiin:

A1) Teollisuusprosessit, joissa päästöt aiheutuvat tuotannon raaka-aineista;

A2) Teollisuusprosessit, joissa päästöt aiheutuvat prosessipolttoaineista tai prosessiin kiinteästi sidoksissa olevista polttoaineiden käytöistä;

B1) Polttoaineita käyttävät laitokset, jotka tuottavat lämpöä tai höyryä teollisuuden tuotantoprosesseihin;

B2) Polttoaineita käyttävät laitokset, jotka tuottavat pääasiassa lämpöä tai höyryä teollisuuden tuotantoprosesseihin ja lämpöä tai höyryä sähköntuotantoon samalla tuotantopaikalla (*teollisuuden yhteistuotantolaitokset*). Alaryhmään kuuluvat myös teollisuuslaitosten yhteydessä olevat kaasuturpiinit ja muut vastaavat energian tuotantolaitokset;

C1) Polttoaineita käyttävät laitokset, jotka tuottavat lämpöä tai höyryä (*kaukolämpö*) toimi-

tettavaksi tuotantopaikan ulkopuolelle lämmönjakoverkkoon ja edelleen loppukulutukseen;

C2) Polttoaineita käyttävät laitokset, jotka tuottavat lämpöä tai höyryä tuotantopaikalla tapahtuvaan sähkön tuotantoon (*yhteistuotantosähkö*) ja lämpöä toimitettavaksi pääasiassa tuotantopaikan ulkopuolelle lämmönjakoverkkoon ja edelleen loppukulutukseen (*yhteistuotantolaitokset*). Alaryhmään kuuluvat myös kaukolämpöä ja sähköä tuottavat kaasuturpiinit sekä muut vastaavat energian tuotantolaitokset;

D) Polttolaitokset, jotka toimittavat höyryä samalla tuotantopaikalla olevaan pääasiassa sähkön tuotantoa varten rakennettuun höyryturpiiniin (*lauhdutusvoimalaitokset*) sekä lauhdutusvoimaksi luettava osuus yhteistuotantolaitoksista;

E) Sähköä tuottavat huippu- ja varavoimalaitokset ja muut satunnaisesti vähän sähköä tuottavat laitokset. Lisäksi alaryhmään kuuluvat maakaasuverkoston kompressoriasemat. Konventionaaliset lauhdutusvoimalaitokset, jotka on alun perin rakennettu muuhun tarkoitukseen kuin varavoimalaitoksiksi ja jotka on myöhemmin siirretty tai jätetty varavoimalaitostyyppisiksi laitoksiksi, kuuluvat kuitenkin alaryhmään D.

19 §

Kansallisen jakosuunnitelmaesityksen määritelmät

Kansallisessa jakosuunnitelmaesityksessä tarkoitetaan:

1) *ominaispäästökertoimella* laitoksen, kattilan tai vastaavan polttolaitosyksikön vuodessa käyttämistä fossiilisista polttoaineista ja turpeesta tai raaka-aineista peräisin olevien hiilidioksidipäästöjen ja näiden polttoaineiden lämpösisältöjen välistä suhdelukua; massa- ja paperiteollisuuden laitoksen tai kattiloiden ominaispäästökerroin on näiden vuodessa käyttämistä fossiilisista polttoaineista ja turpeesta peräisin olevien hiilidioksidipäästöjen ja näiden polttoaineiden lämpösisältöjen summan välinen suhdelu; alaryhmissä A1 ja A2 ominaispäästöker-

roin on laitoksen osaprosessien vuodessa käyttämistä raaka-aineista ja polttoaineista peräisin olevien hiilidioksidipäästöjen ja osaprosessien vuodessa tuottamien tuotteiden kokonaismäärän välinen suhdelu; jos osaprosessien tuotteiden määriä ei pystytä erottelemaan, käytetään laitoksen tuottamien tuotteiden kokonaismäärää;

2) *lämmitystarveluvulla* vuosittaista ulko- ja sisälämpötilan välistä erotusta, joka saadaan laskemalla yhteen jokaiselta kyseisen vuoden vuorokaudelta oletetun sisälämpötilan (+17°C) ja ulkoilman vuorokausilämpötilan erotus, jos vuorokauden keskilämpötila on alle 12°C syksyllä ja alle 10°C keväällä; laitoskohtaisena lämmitystarvelukuna käytetään Ilmatieteen laitoksen sille suuralueelle määrittämää lämmitystarvelukua, jolla kyseinen laitos sijaitsee;

3) *laitoksen tuotantokapasiteetilla* sitä teollisen tuotannon tuotantomäärää, jonka laitos pystyi tuottamaan vuodessa toimiessaan 365 päivää 24 tuntia päivässä 100 prosentin teholla; jos tarkastelujaksolla tai sen jälkeen tuotantokapasiteetti on kasvanut tai laskenut, lasketaan keskimääräinen vuosikapasiteetti summaamalla kuukausikapasiteetit; jos toiminnanharjoittaja pystyy osoittamaan, että sen kapasiteetti voidaan määritellä ja laskea alalla yleisesti käytössä olevien sääntöjen perusteella paremmin kuin edellä olevaa määritelmää käyttämällä, voidaan tätä kapasiteettimääritelmää käyttää päästöoikeuksien laskennassa;

4) *kapasiteetin käyttöastekertoimella* laitoksen vuosituotannon ja tuotantokapasiteetin välistä suhdelukua.

Polttoaineiden polton hiilidioksidipäästöjä laskettaessa polttoaineiden ominaispäästökertoimina ja hapettumiskertoimina käytetään ensisijaisesti kansallisesti määriteltyjä Tilastokeskuksen käyttämiä kertoimia ja toissijaisesti hallitustenvälisen ilmastopaneelin IPCC:n määrittelemiä kertoimia. Jos toiminnanharjoittaja pystyy komission kasvihuonekaasupäästöjen tarkkailusta ja raportoinnista antamien ohjeiden (K(2004) 130 lopullinen) perusteella osoittamaan perustelluksi IPCC:n suuntaviivoissa määritellyistä kertoimista poikkeavien kertoimien käytön, voidaan näitä kertoimia käyttää kysei-

sen toiminnanharjoittajan laitoksen päästöoikeuksia laskettaessa.

20 §

*Alaryhmien A1 ja A2 jakoperusteet päästökaup-
paukautelle 2005—2007*

Alaryhmiin A1 ja A2 kuuluville laitoksille päästökauppaaukautelle 2005—2007 myönnettävät päästöoikeudet lasketaan kertomalla teollisuusprosessin keskimääräisellä käyttöasteker-
toimella teollisuusprosessin keskimääräinen ominaispäästökerroin ja kertomalla tällä tulolla laitoksen keskimääräisen tuotantokapasiteetin summa vuosina 2005—2007. Öljynjalostamon päästöoikeudet lasketaan 21 §:n säännösten mukaisesti.

Kapasiteetin keskimääräinen käyttöasteker-
roin lasketaan viidestä vuosihavainnosta vuosil-
ta 1998—2002 siten, että suurin ja pienin ker-
roin jätetään huomiotta ja jäljelle jäävistä kol-
mesta kertoimesta lasketaan aritmeettinen keski-
arvo.

Keskimääräinen ominaispäästökerroin laske-
taan viidestä vuosihavainnosta vuosilta 1998—
2002 siten, että suurinta ja pienintä kerrointa ei
oteta huomioon ja jäljelle jäävistä kolmesta ker-
toimesta lasketaan aritmeettinen keskiarvo.

Vuosien 2005—2007 keskimääräinen tuotan-
tokapasiteetti perustuu toiminnanharjoittajan ar-
vioon. Tuotantokapasiteetin muutoksen vuosina
2005—2007 tulee perustua toiminnanharjoitta-
jan tekemiin hankkeen toteuttamisen kannalta
sitoviin päätöksiin.

21 §

*Öljynjalostamoiden jakoperusteet päästökaup-
paukautelle 2005—2007*

Öljynjalostukselle päästökauppaaukautelle
2005—2007 myönnettävät päästöoikeudet las-
ketaan kertomalla keskimääräinen polttoaineku-
lutus keskimääräisellä ominaispäästökertoimel-
la ja kertomalla tämä tulo kolmella. Tähän pääs-
töoikeusmäärään lisätään toiminnanharjoittajan
arvioima vedyntuotannon määrä vuosina 2005—

2007 tonneina kerrottuna 5,6:lla. Näin saatuu
lukuun lisätään se jalostamon polttoainekulutuk-
sen kasvusta aiheutuvan hiilidioksidipäästöjen
määrä, joka on seurausta jalostamomuutoksen
aiheuttamista lopputuoterakenteen muutoksista
vuosina 2005—2007.

Keskimääräinen ominaispäästökerroin laske-
taan viidestä vuosihavainnosta vuosilta 1998—
2002 siten, että suurinta ja pienintä kerrointa ei
oteta huomioon ja jäljelle jäävistä kolmesta ker-
toimesta lasketaan aritmeettinen keskiarvo.

Polttolaitoksen keskimääräinen polttoaineku-
lutus lasketaan viidestä vuosihavainnosta vuo-
silta 1998—2002 siten, että vuosikulutuksesta
vähennetään vastaavana aikana tuotetun vedyn
valmistukseen käytetty polttoaine ja näin saa-
duista luvuista suurin ja pienin havainto jätetään
huomiotta ja jäljelle jäävistä kolmesta havain-
nosta lasketaan aritmeettinen keskiarvo.

Vedyntuotannon ja jalostamomuutokseen liit-
tyvästä polttoainekulutuksen kasvusta aiheutu-
vien hiilidioksidipäästöjen määrät vuosina
2005—2007 perustuvat toiminnanharjoittajan
arvioon. Laitoksen toiminnan muutoksen vuosi-
na 2005—2007 tulee perustua toiminnanharjoit-
tajan tekemiin hankkeen toteuttamisen kannalta
sitoviin päätöksiin.

22 §

*Alaryhmien B1 ja B2 jakoperusteet päästökaup-
paukautelle 2005—2007*

Alaryhmään B1 ja B2 kuuluville laitoksille
päästökauppaaukautelle 2005—2007 myönnettä-
vät yhtä vuotta vastaavat päästöoikeudet laske-
taan kertomalla keskimääräinen polttoaineku-
lutus keskimääräisellä ominaispäästökertoimella.
Massa- ja paperiteollisuuden, metallien valmis-
tuksen sekä kemianteollisuuden alaryhmiin B1
ja B2 kuuluvien laitosten päästöoikeudet laske-
taan kertomalla edellä saatu tulo laitoksen ener-
gian tuotantoon kiinteästi liittyvän teollisuus-
prosessin kapasiteetin tiedossa olevalla vuoden

2005 tammikuun 1 päivän ja vuoden 2000 kesäkuun 30 päivän kapasiteettien suhteella.

Polttolaitoksen keskimääräinen polttoainekulutus lasketaan viidestä vuosihavainnosta vuosilta 1998—2002 siten, että suurin ja pienin havainto jätetään huomiotta ja jäljelle jäävistä kolmesta havainnosta lasketaan aritmeettinen keskiarvo. Massa- ja paperiteollisuuden osalta polttoainekulutus lasketaan vain fossiilisten polttoaineiden ja turpeen osalta.

Alaryhmään B2 kuuluvan laitoksen vuotuisesta polttoainekulutuksesta vähennetään laitoksen tuottaman lauhdesähkön laskennallinen polttoainetarve käyttäen hyötysuhteena arvoa 0,4. Lauhdesähkön tuotannon osalta päästöoikeudet lasketaan alaryhmän D jakoperusteiden mukaisesti. Massa- ja paperiteollisuuden sekä öljynjalostuksen alaryhmään B2 kuuluvien laitosten lauhdesähkön tuotannon päästöoikeudet lasketaan alaryhmän B2 jakoperusteiden mukaisesti eikä polttoainekulutuksen vuosihavainnoista poisteta lauhdesähkön laskennallisia polttoaineita.

Keskimääräinen ominaispäästökerroin lasketaan viidestä vuosihavainnosta vuosilta 1998—2002 siten, että suurinta ja pienintä kerrointa ei oteta huomioon ja jäljelle jäävistä kolmesta kerroimesta lasketaan aritmeettinen keskiarvo.

Jos alaryhmään B1 tai B2 kuuluvan laitoksen lämmöntuotannosta keskimäärin yli 20 prosenttia on vuosina 1998—2002 ollut kaukolämmön tuotantoa, kaukolämmön ja sitä vastaavan yhteistuotantosähkön osalta päästöoikeuksia laskettaessa tehdään 23 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu lämpötilakorjaus sekä käytetään lisäksi 23 §:n 1 momentin 4 kohdassa määriteltyä kerrointa.

Jos alaryhmään B1 tai B2 kuuluvan laitoksen laitospaikalle on vuoden 1998 jälkeen tullut uusi, merkittävä polttolaitos, joka on korvannut laitospaikan muiden polttolaitosten yhteenlasketusta tuotannosta yli puolet, ja korvatut polttolaitokset tai pääosa niistä on jäänyt toimintaan esimerkiksi vara- ja huippulaitoksina, lasketaan kunkin laitoksen päästöoikeudet erikseen siten, että laskentakautena käytetään laitosten pisintä

mahdollista yhteistä ajanjaksoa ja muuten päästöoikeudet lasketaan 1—5 momentin mukaisesti.

23 §

Alaryhmien C1 ja C2 jakoperusteet päästökauppakaudelle 2005—2007

Alaryhmään C1 ja C2 kuuluville laitoksille päästökauppakaudelle 2005—2007 myönnettävät yhtä vuotta vastaavat päästöoikeudet lasketaan siten, että:

1) alaryhmään C2 kuuluvan laitoksen vuotuisesta polttoainekulutuksesta vähennetään laitoksen tuottaman lauhdesähkön laskennallinen polttoainetarve käyttäen hyötysuhteena arvoa 0,4 ja käyttäen lauhdesähkön polttoainejakautumana laitoksen kyseisen vuoden polttoainejakautumaa;

2) laitoksen vuotuinen polttoainekulutus korjataan vastaamaan pitkän aikavälin ulkolämpötilaa kertomalla kyseiset polttoainekulutukset kertoimella, joka saadaan, kun kerrotaan luku 0,65 laitoksen sijaintipaikan suuralueen vuosien 1971—2000 keskimääräisen ja tarkastelujaksolla 1998—2002 toteutuneen vuotuisen lämmitystarveluvun suhteella ja kun näin saatuun tuloon lisätään 0,35; alaryhmään C2 kuuluvan laitoksen osalta lämpötilakorjaus tehdään polttoainekulutuksille, joista on poistettu kohdassa 1 mainittu polttoainekulutus;

3) edellä määritellyllä tavalla laskettu keskimääräinen polttoainekulutus kerrotaan keskimääräisellä ominaispäästökertoimella;

4) edellä laskettu luku kerrotaan laitoksen tai mahdollisesti muiden samaan kaukolämpöverkoon liitettyjen saman toiminnanharjoittajan laitosten vuoden 2002 loppuun mennessä tehtyjen kaukolämpöasiakkaiden lämpösopimusten tilaustehojen summalla ja jaetaan vuoden 1997 loppuun mennessä tehtyjen lämpösopimusten tilaustehojen summalla;

5) näin saatuun päästöoikeuksien määrään lisätään kohdassa 1 tarkoitettu alaryhmän D jakoperusteiden mukaisesti laskettu päästöoikeuksien määrä.

Polttolaitoksen keskimääräinen polttoainekulutus lasketaan viidestä 1 momentin 1 kohdan mukaisella vähennyksellä korjatusta sekä 1 momentin 2 kohdassa määritellyllä tavalla lämpötilakorjatusta vuosihavainnosta vuosilta 1998—2002 siten, että suurin ja pienin havainto jätetään huomiotta ja jäljelle jäävistä kolmesta havainnosta lasketaan aritmeettinen keskiarvo.

Keskimääräinen ominaispäästökerroin lasketaan viidestä 1 momentin 1 kohdan mukaisella vähennyksellä korjatusta vuosihavainnosta vuosilta 1998—2002 siten, että suurinta ja pienintä kerrointa ei oteta huomioon ja jäljelle jäävistä kolmesta kertoimesta lasketaan aritmeettinen keskiarvo.

24 §

Kaukolämpölaitosten käsittely yhtenä kokonaisuutena

Samaan kaukolämpöverkkoon kaukolämpöä tuottavien alaryhmään C1 ja C2 kuuluville laitoksille päästöoikeudet lasketaan siten, että:

1) näitä laitoksia käsitellään yhtenä kokonaisuutena laskemalla niiden kaukolämmön tuotannon polttoainekulutukset ja hiilidioksidipäästöt yhteen kunakin tarkastelujakson vuonna;

2) näin käsitellylle kokonaisuudelle määritellään päästöoikeudet 23 §:n mukaisesti ja näin saadut päästöoikeudet kohdistetaan yksittäisille laitoksille siinä suhteessa kuin niillä on ollut hiilidioksidipäästöjä yhteisinä toimintavuosina vuoden 1998 jälkeen.

Kun päästöoikeuksia jaetaan 1 momentin mukaisesti sellaisille laitoksille, jotka tuottavat kaukolämpöä eri kaukolämpöverkkoihin, lasketaan kutakin kaukolämpöverkkoa koskeva lämpösopimusten tilaustehojen kehitystä kuvaava 23 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu kerroin kyseisen verkon loppuasiakkaiden lämpösopimusten tilaustehojen avulla.

25 §

Alaryhmien D ja E jakoperusteet päästökauppa-kaudelle 2005—2007

Alaryhmään D kuuluville laitoksille päästökauppa-kaudelle 2005—2007 myönnettävät yhtä vuotta vastaavat päästöoikeudet lasketaan kertomalla vuosien 2000—2003 keskimääräinen vuotuinen polttoainekulutus vuosien 2000—2003 keskimääräisellä ominaispäästökertoimella. Polttoainekulutus ja ominaispäästökerroin lasketaan vuosien 2000—2003 aritmeettisena keskiarvona.

Alaryhmään E kuuluville laitoksille päästökauppa-kaudelle 2005—2007 myönnettävät yhtä vuotta vastaavat päästöoikeudet lasketaan kertomalla vuosien 1998—2002 keskimääräinen vuotuinen polttoainekulutus vuosien 1998—2002 keskimääräisellä ominaispäästökertoimella. Polttoainekulutus ja ominaispäästökerroin lasketaan vuosien 1998—2002 aritmeettisena keskiarvona.

26 §

Vuonna 1998 tai sen jälkeen valmistuneet laitokset

Laitoksille tai niiden osille, jotka ovat valmistuneet vuonna 1998 tai sen jälkeen, päästökauppa-kaudelle 2005—2007 myönnettävät yhtä vuotta vastaavat päästöoikeudet lasketaan seuraavasti:

1) laitoksille, jotka ovat valmistuneet vuonna 1998 ja joilla oli vuoden 2002 loppuun mennessä neljä täyttä toimintavuotta, myönnetään päästöoikeuksia kyseisen alaryhmän jakoperusteiden mukaan siten, että laskennassa poistetaan laitosten toteutuneiden polttoainekulutuksen ja ominaispäästöjen suurimmat ja pienimmät vuosiarvot ja laskentakaavassa käytetään polttoainekulutuksen ja ominaispäästöjen keskiarvona kahden jäljelle jääneen vuoden aritmeettista keskiarvoa;

2) laitoksille, jotka ovat valmistuneet vuonna 1999 ja joilla oli vuoden 2002 loppuun mennessä kolme täyttä toimintavuotta, myönnetään päästöoikeuksia kyseisen alaryhmän jakoperusteiden mukaan ottamalla mukaan vuoden 2003 arvot siten, että laskennassa poistetaan laitosten toteutuneiden polttoainekulutusten ja ominaispäästöjen suurimmat ja pienimmät vuosiarvot; laskentakaavassa käytetään polttoainekulutuksen ja ominaispäästöjen keskiarvona kahden jäljelle jääneen vuoden aritmeettista keskiarvoa;

3) laitoksille, jotka ovat valmistuneet vuonna 2000 ja joilla oli vuoden 2002 loppuun mennessä kaksi täyttä toimintavuotta, jaetaan päästöoikeuksia kyseisen alaryhmän jakoperusteiden mukaan ottamalla mukaan vuoden 2003 arvot ja laskelmalla näistä kolmesta vuodesta aritmeettinen keskiarvo;

4) laitoksille, jotka ovat valmistuneet vuonna 2001 ja joilla oli vuoden 2002 loppuun mennessä yksi täysi toimintavuosi, myönnetään päästöoikeuksia kyseisen alaryhmän jakoperusteiden mukaan ottaen mukaan vuoden 2003 polttoainekulutusten ja ominaispäästöjen arvot ja käyttämällä laskentakaavassa polttoainekulutusten ja ominaispäästöjen keskiarvoina vuosien 2002 ja 2003 aritmeettista keskiarvoa;

5) laitoksille, jotka ovat valmistuneet vuonna 2002 ja joilla oli vuoden 2003 loppuun mennessä yksi täysi toimintavuosi, myönnetään päästöoikeuksia kyseisen alaryhmän jakoperusteiden mukaan ottaen mukaan toiminnanharjoittajan esittämät arviot vuoden 2004 polttoainekulutuksesta ja ominaispäästöistä ja käyttämällä laskentakaavassa polttoainekulutusten ja ominaispäästöjen keskiarvoina vuosien 2003 ja 2004 aritmeettista keskiarvoa;

6) laitoksille, jotka ovat valmistuneet vuonna 2003 ja joilla on toukokuun 2004 loppuun mennessä yksi täysi toimintavuosi, myönnetään päästöoikeuksia kyseisen alaryhmän jakoperusteiden mukaan ja käyttämällä laskentakaavassa polttoainekulutuksen ja ominaispäästöjen vertailukautena laitoksen valmistumisen jälkeistä 12 kuukauden jaksoa sekä toiminnanharjoittajan arvioita tätä 12 kuukauden jaksoa seuraavasta 12 kuukauden jaksosta ja laskemalla näistä poltto-

ainekulutuksen ja ominaispäästöjen aritmeettinen keskiarvo;

7) laitoksille, jotka ovat valmistuneet vuoden 2003 toukokuun lopun ja sen ajankohdan välisenä aikana, jolloin valtioneuvosto päättää 34 §:n mukaisesti kansallisesta jakosuunnitelmakehyksestä, myönnetään päästöoikeuksia kyseisen alaryhmän jakoperusteiden mukaan käyttämällä laskentakaavassa toiminnanharjoittajan arvioita polttoainemääristä ja ominaispäästökertoimista laitoksen valmistumisen jälkeiseltä 12 kuukauden jaksolta tai käyttämällä uusille osallistujille käytettäviä arvoja. Näistä valitaan se vaihtoehto, joka kyseisen alaryhmän laskentaperusteiden mukaan antaa pienimmät päästöoikeudet.

Alaryhmään D kuuluviin laitoksiin, jotka ovat valmistuneet vuonna 2000 tai sen jälkeen, myönnettävät päästöoikeudet lasketaan käyttämällä 1 momentin 3—7 kohdan mukaisen ajanjakson polttoainekulutuksen ja ominaispäästökertoimen aritmeettista keskiarvoa. Alaryhmään E kuuluviin laitoksiin, jotka ovat valmistuneet vuonna 1998 tai sen jälkeen, käytetään 1 momentin 1—7 kohdan mukaisen ajanjakson polttoainekulutuksen ja ominaispäästökertoimen aritmeettista keskiarvoa.

Laitokselle, joka kuuluu alaryhmään A1 tai A2 ja joka on valmistunut vuonna 2000 tai sen jälkeen ja jonka käyntiasteen asteittainen nousu johtaa siihen, että laitoksen päästöoikeudet jäävät 20 §:ssä tarkoitettuja jakoperusteita käyttämällä enintään 90 prosenttiin siitä, mitä sen päästöt ovat olleet vuonna 2003, tai jos tällaisen laitoksen yhdenkin vuoden käyttöaste on ollut tarkastelujaksolla alle 65 prosenttia, lasketaan päästöoikeudet 28 §:ssä tarkoitetuilla uuden osallistujan jakoperusteilla.

27 §

Varaus uusille osallistujille

Kansallisessa jakosuunnitelmaesityksessä varataan päästökauppakaudelle 2005—2007 osa päästöoikeuksista sellaisille 2 momentissa tar-

koitetuille laitoksille ja laitosten muutoksille (*uusi osallistuja*), jotka eivät sisälly 34 §:ssä tarkoitettuun kansalliseen jakosuunnitelmaesitykseen ja jotka otetaan kaupalliseen käyttöön ennen päästökauppakauden päättymistä.

Uusille osallistujille varattavasta osuudesta myönnetään päästöoikeuksia:

1) laitokselle, joka rakennetaan uudelle tai olemassa olevalle laitosalueelle ja joka kuuluu 2 tai 3 §:n mukaan lain soveltamisalaan;

2) laitokselle, joka tulee lain soveltamisalaan sen seurauksena, että laitospaikalle rakennettavan polttolaitoksen nimellinen lämpöteho laitospaikalla jo olevien laitosten nimellisten lämpötehojen kanssa yhteensä ylittää 20 megawattia, tai jos laitospaikan yhteenlaskettu kapasiteetti muuten ylittää 2 §:ssä tarkoitettua kapasiteettirajaa;

3) laitokselle, joka liitetään kaukolämpöverkoon, johon liitetyistä polttolaitoksista yhdenkin nimellinen lämpöteho on yli 20 megawattia;

4) olemassa olevalle nimelliseltä lämpöteholtaan enintään 20 megawatin laitokselle, joka on osa yhdyskuntia palvelevaa lämmönjakeluverkkoa, johon liitetään uusi nimelliseltä lämpöteholtaan yli 20 megawatin laitos;

5) polttolaitoksen muutokselle, joka lisää laitoksen nimellistä lämpötehoa 20 megawatilla tai vähintään 10 prosentilla;

6) alaryhmään A1 tai A2 kuuluvan laitoksen tai prosessin muutokselle, joka lisää laitoksen tai prosessin tuotantokapasiteettia siten, että muutos on vähintään 10 prosenttia tai suurempi kuin päästökauppadirektiivin liitteessä mainitut rajat niille laitoksille, jotka kuuluvat direktiivin piiriin; massanvalmistukselle käytetään paperinvalmistuksen rajaa 20 tonnia päivässä; sekä

7) ennen tämän lain voimaantuloa olemassa olleelle laitokselle, jonka päästöt lisääntyvät väistämättömästi Euroopan yhteisöjen lainsäädännön vaatimusten seurauksena yli 10 prosenttia ja jossa näiden vaatimusten johdosta tehdään investointeja.

Edellä 2 momentin 5 ja 6 kohdassa tarkoitettuille laitoksen tai prosessin muutokselle päästöoikeuksia myönnetään laitoksen tai prosessin

muuttuneelle osalle ja niille laitoksen tai prosessin osille, joihin kyseiset muutokset vaikuttavat.

Laitoksen kasvihuonekaasujen päästöluvan peruuttamisen seurauksena laitoksen kansallisessa rekisterissä olevalle tilille kirjaamatta jääneet päästöoikeudet siirtyvät käytettäväksi uusille osallistujille varattuun osuuteen. Jos uusille osallistujille päästökauppakaudelle 2005—2007 varattu osuus ei riitä kaikille edellä tarkoitettuille uusille osallistujille, tulee uusien osallistujien hankkia päästöoikeuksia toisten laitosten toiminnanharjoittajilta tai markkinoilta. Niille uusille osallistujille, jotka ovat hakeneet päästöoikeuksia 40 §:n mukaisesti ja joille ei vielä ole myönnetty päästöoikeuksia, myönnettävät päästöoikeudet sovitetaan jäljellä olevaan päästöoikeuksien määrään siten, että niiden kaikkien 28 §:n mukaisesti laskettavista päästöoikeuksien määristä vähennetään yhtä suuri prosenttiosuus.

28 §

Uusia osallistujia koskevat jakoperusteet päästökauppakaudelle 2005—2007

Uudelle osallistujalle päästökauppakaudelle 2005—2007 myönnettävät yhtä vuotta vastaavat päästöoikeudet lasketaan laitoksen nimellisen lämpötehon, 2 momentissa tarkoitettujen laitosstyyppien vuotuisen huipunkäyttöajan ja vertailupolttoaineena käytettävän polttoaineen polton ominaispäästökertoimen tulona. Päästöoikeuksia myönnetään jäljellä olevalle päästökauppakaudelle laitoksen tai laitoksen muutoksen kaupallista käyttöönottoa seuraavan kuukauden alusta lukien.

Uusien osallistujien vuotuisina huipunkäyttöaikoina käytetään seuraavia arvoja:

1) kaukolämmön ja siihen liittyvän sähkön peruskuorman tuotanto: 6 000 tuntia vuodessa;

2) prosessiteollisuuden (massa- ja paperi-, öljynjalostus-, kemian- ja rakennusaineteollisuus ja metallien valmistus) tuotanto ja siihen liittyvä lämmön tai höyryn tuotanto: vastaavan toiminnan sadan prosentin käyttöastetta vastaava käyttöaika vuosina 1998—2002;

3) muun teollisuuden lämmön tai höyryn tuotanto: vastaavan toiminnon keskimääräinen huippukäyttöaika vuosina 1998—2002;

4) lauhdutusvoimalaitos: 6 000 tuntia vuodessa; sekä

5) huippukaasuturpiinit, kaukolämmön tai teollisuuden lämmön tai höyryn varakattila taikka muu vastaava satunnaisesti käytettävä laitos: 500 tuntia vuodessa.

Päästöoikeuksien määrää laskettaessa laskennassa käytetään seuraavia ominaispäästökertoimia:

1) jos laitos on suunniteltu polttamaan nestemäistä tai kaasumaista polttoainetta, ominaispäästökertoimenä käytetään 56,0 g CO₂/MJ;

2) jos laitos on suunniteltu polttamaan pääasiassa kiinteää polttoainetta, ominaispäästökertoimenä käytetään 74,2 g CO₂/MJ, mikä vastaa seospolttoainetta, jossa turvetta on 70 prosenttia ja puuta 30 prosenttia; tai

3) jos uusi laitos kuuluu alaryhmiin A1 tai A2, käytetään alaryhmän vastaavan toiminnon alhaisinta toteutunutta vuosittaista ominaispäästökertoiminta vuosina 1998—2002.

Edellä 27 §:n 2 momentin 6 kohdassa tarkoitettulle laitoksen tai prosessin muutokselle päästöoikeudet lasketaan samojen jakoperusteiden mukaisesti kuin olemassa olevalle laitokselle.

29 §

Päästöoikeusmäärän kohtuullistaminen

Päästöoikeuksien määrää voidaan kohtuullistaa, jos päästöoikeuksien laskentakaavat johtavat yksittäisten laitosten osalta ilmeiseen kohtuuttomuuteen muihin samaan alaryhmään kuuluihin kilpaileviin toiminnanharjoittajiin verrattuna tarkastelukaudella olleen laitoksen käytönottovaiheesta johtuvan alhaisen käyntiasteen, laitoksen tuotantoa vaikeuttaneen konerikon, tulipalon tai muun näihin rinnastettavan syyn vuoksi. Toiminnanharjoittajan tulee päästöoikeuksia hakiessaan esittää perustelut haluamalleen kohtuullistamiselle.

30 §

Päästöoikeuksien määrän sovittaminen niiden kokonaismäärään

Jos laitospöytäisten päästöoikeuksien kokonaismäärä olisi 20—26 §:n jakoperusteiden mukaan laskettuna ja 29 §:n mukaisen kohtuullistamisen jälkeen suurempi tai pienempi kuin kansallisessa jakosuunnitelmaesityksessä ja päästöoikeuksien myöntämispäätöksessä päätettävä päästöoikeuksien kokonaismäärä ilman uusille osallistujille varattua määrää, sovitetaan laitospöytäiset päästöoikeudet hyväksyttyyn kokonaismäärään siten, että:

1) hyväksytystä kokonaismäärästä vähennetään uusille osallistujille varattava päästöoikeuksien määrä ja näin saatu tulos jaetaan 20—26 ja 29 §:n perusteella laskettavien päästöoikeuksien summalla; ja

2) näin saadulla suhdeluvulla kerrotaan alun perin muodostuvat laitospöytäiset päästöoikeudet.

Jos 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu suhdeluku on pienempi kuin yksi, kerrotaan uusille osallistujille 28 §:n jakoperusteiden mukaan lasketut päästöoikeudet tällä suhdeluvulla.

31 §

Ylivoimainen este

Valtioneuvosto voi ylivoimaisen esteen vuoksi toiminnanharjoittajan hakemuksesta myöntää päästökaupunkaudella 2005—2007 laitoksille päästöoikeuksia 37 §:ssä tarkoitettussa päätöksessä laitoksille myönnettyjen päästöoikeuksien lisäksi (*lisäpäästöoikeus*). Ylivoimaiseksi esteeksi katsotaan toiminnanharjoittajan vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella oleva tilanne tai tapahtuma, johon hän ei ole kohtuudella voinut varautua ja josta aiheutuu laitoksen hiilidioksidipäästöjen merkittävä lisääntyminen. Hakemuksen sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Valtioneuvosto päättää kansallisesta esityksestä Euroopan yhteisöjen komissiolle lisäpäästöoikeuksien myöntämiseksi. Valtioneuvosto

päittää lisäpäästöoikeuksien myöntämisestä välittömästi sen jälkeen, kun Euroopan yhteisöjen komissio on hyväksynyt lisäpäästöoikeuksien myöntämisen. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten päästökauppaviranomainen kirjaa lisäpäästöoikeudet kansalliseen rekisteriin kyseiselle toiminnanharjoittajalle. Lisäpäästöoikeudet eivät ole siirtokelpoisia.

Päätös on annettava tiedoksi toiminnanharjoittajalle sekä toimitettava päästökauppaviranomaiselle.

4 luku

Päätös kansallisesta jakosuunnitelmaesityksestä ja päästöoikeuksien myöntäminen

32 §

Kansallisen jakosuunnitelmaesityksen valmistelu

Kauppa- ja teollisuusministeriö valmistelee kansallisen jakosuunnitelmaesityksen yhteistyössä muiden asianomaisten ministeriöiden kanssa.

Ministeriön on jakosuunnitelmaesitystä valmisteltaessa varattava toiminnanharjoittajille sekä viranomaisille ja muille tahoille, joiden toimintaa tai etua esitys erityisesti koskee, tilaisuus lausunnon antamiseen. Esitystä valmisteltaessa on lisäksi asiasta tiedotettava sillä tavoin, että varataan yleisölle mahdollisuus mielipiteen esittämiseen. Kuulemisessa ja mielipiteen esittämisessä varataan mahdollisuus lausua 35 §:n 1—5 ja 7 kohdassa tarkoitetuista asioista sekä laitosten sisällyttämisestä jakosuunnitelmaesitykseen.

33 §

Ministeriölle toimitettavat tiedot ja päästöoikeuksien hakeminen

Toiminnanharjoittajan on toimitettava kauppa- ja teollisuusministeriölle kansallista jakosuunnitelmaesitystä varten tiedot laitoksesta, sen toiminnasta ja hiilidioksidipäästöjen lähteis-

tä sekä laitoksen käytöstä ja päästöistä. Tietojen ja hakemuksen tarkemmasta sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Tiedot on toimitettava päästökauppakautta 2008—2012 ja sitä seuraavia päästökauppakausia varten viimeistään 21 kuukautta ennen kyseisen päästökauppakauden alkamista.

Toiminnanharjoittajan on haettava päästöoikeuksia valtioneuvostolle osoitetulla hakemuksella. Toiminnanharjoittajien, jotka ovat 10 §:n 2 momentin mukaisesti hakenet yhdessä päätölupaa, on haettava päästöoikeuksia yhdessä.

Hakemuksessa on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettut tiedot sekä tieto siitä, miltä osin ne ovat muuttuneet tai tarkentuneet. Hakemuksessa ei ilmoiteta haettavien päästöoikeuksien määrää. Toiminnanharjoittaja voi päästökauppakautta 2008—2012 ja sitä seuraavia päästökauppakausia varten hakea päästöoikeuksia 1 momentissa tarkoitettussa määräajassa ja toimittaa hakemuksen yhteydessä 1 momentissa tarkoitettut tiedot.

Hakemus on toimitettava päästökauppakautta 2008—2012 ja sitä seuraavia päästökauppakausia varten viimeistään 15 kuukautta ennen kyseisen päästökauppakauden alkamista. Hakemuksen jälkeen muuttuneista tiedoista toiminnanharjoittajan on ilmoitettava viimeistään 15 kuukautta ennen kyseisen päästökauppakauden alkamista. Päästökauppakautta 2005—2007 varten hakemus on toimitettava kahden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

34 §

Valtioneuvoston päätös kansallisesta jakosuunnitelmaesityksestä

Valtioneuvosto päättää kansallisesta jakosuunnitelmaesityksestä.

Päästökauppakautta 2005—2007 koskeva päätös kansallisesta jakosuunnitelmaesityksestä tehdään välittömästi tämän lain tultua voimaan. Päätös kansallisesta jakosuunnitelmaesityksestä tehdään seuraaville päästökauppakausille vähintään 18 kuukautta ennen kyseisen päästökauppakauden alkamista.

35 §

Kansallisen jakosuunnitelmaesityksen sisältö

Valtioneuvoston päätöksestä on käytävä ilmi:

- 1) päästöoikeuksien kokonaismäärä perusteluineen;
- 2) päästöoikeuksien jakomenetelmä;
- 3) päästöoikeuksien jakoperusteet perusteluineen;
- 4) uusille osallistujille varattava päästöoikeusmäärä;
- 5) uusille osallistujille jaettavien päästöoikeuksien jakoperusteet perusteluineen;
- 6) luettelo laitoksista ja päästöoikeuksista, jotka niille kullekin aiotaan myöntää, sekä perustelut;
- 7) mikä osuus päästöoikeuksien kokonaismäärästä kirjataan vuosittain toiminnanharjoittajien kyseisten laitosten kansallisessa rekisterissä olevalle tilille;
- 8) miten esitystä valmisteltaessa annetut mielipiteet ja lausunnot on otettu huomioon.

36 §

Kansallisen jakosuunnitelmaesityksen julkaiseminen ja siitä ilmoittaminen

Kauppa- ja teollisuusministeriö ilmoittaa jakosuunnitelmaesityksestä asianomaisille toiminnanharjoittajille sekä Euroopan yhteisöjen komissiolle ja muille Euroopan unionin jäsenmaille välittömästi valtioneuvoston päätöksen jälkeen. Lisäksi ministeriö julkaisee kansallisen jakosuunnitelmaesityksen sähköisesti ja varaa toiminnanharjoittajille ja yleisölle mahdollisuuden mielipiteen esittämiseen.

37 §

Päästöoikeuksien myöntämispäätös

Valtioneuvosto tekee päätöksen päästöoikeuksien myöntämisestä sen jälkeen, kun Euroopan yhteisöjen komissio on käsitellyt kansallisen jakosuunnitelmaesityksen. Valtioneuvoston päätös on tehtävä vähintään 12 kuukautta ennen kyseisen päästökauppakauden alkamista.

Päästökauppakautta 2005—2007 koskeva valtioneuvoston päätös on tehtävä mahdollisimman pian sen jälkeen, kun 33 §:n 4 momentissa tarkoitettu päästöoikeuksien hakemiseen varattu määräaika on päättynyt ja komissio on käsitellyt kansallisen jakosuunnitelmaesityksen.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu päätös perustuu 15—27, 29 ja 30 §:n mukaisiin perusteisiin sekä 35 §:ssä tarkoitettuun kansalliseen esitykseen ja siihen Euroopan yhteisöjen komission käsittelyn perustella tehtyihin muutoksiin.

38 §

Päästöoikeuksien myöntämispäätöksen sisältö

Päästöoikeuksien myöntämispäätöksestä on käytävä ilmi:

- 1) edellä 35 §:n 1—5, 7 ja 8 kohdassa tarkoitettut seikat tarkistettuina;
- 2) Euroopan yhteisöjen komission kansalliseen esitykseen esittämät muutokset;
- 3) laitokset sekä niille myönnettävät päästöoikeudet perusteluineen.

39 §

Päästöoikeuksien myöntämispäätöksen tiedoksianto ja siitä tiedottaminen

Päästöoikeuksien myöntämispäätös on annettava tiedoksi toiminnanharjoittajille, joita päätös koskee, sekä toimitettava päästökauppaviranomaiselle.

Kauppa- ja teollisuusministeriö julkaisee päätöksen sähköisesti.

40 §

Hakemus päästöoikeuksien myöntämisestä uudelle osallistujalle

Uuden osallistujan on haettava päästöoikeuksia valtioneuvostolle osoitetulla hakemuksella. Hakemus on toimitettava valtioneuvostolle aikaisintaan 12 ja viimeistään 6 kuukautta ennen sitä ajankohtaa, josta alkaen päästöoikeuksia haetaan uuden osallistujan käytettäväksi.

Hakemuksessa on ilmoitettava seuraavat tiedot:

- 1) selvitys uudesta laitoksesta ja sen toiminnasta taikka laitoksen muutoksesta;
- 2) ajankohta, jolloin laitos tai sen muutos otetaan kaupalliseen käyttöön; sekä
- 3) muut tarvittavat tiedot päästöoikeuksien määrän laskemiseksi.

Tietojen tarkemmasta sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

41 §

Päätös päästöoikeuksien myöntämisestä uudelle osallistujalle

Valtioneuvosto päättää päästöoikeuksien myöntämisestä uudelle osallistujalle. Päätöksessä on käytävä ilmi uudelle osallistujalle myönnetty päästöoikeuksien enimmäismäärä perusteluineen. Päästöoikeuksia myönnetään jäljellä olevalle päästökauppakaudelle toiminnanharjoittajan ilmoittamaa laitoksen tai laitoksen muutoksen kaupallista käyttöönottoa seuraavan kuukauden alusta lukien. Jos kaupallinen käyttöönotto viivästyy toiminnanharjoittajan hakemuksessa ilmoittamasta ajankohdasta, päästökauppaviranomainen kirjaa päästöoikeuksia toiminnanharjoittajan kyseisen laitoksen kansallisessa rekisterissä olevalle tilille ainoastaan sen määrän, joka vastaa todellista käyttöönottoa seuraavan kuukauden alun ja päästökauppakauden lopun väliselle ajalle laskettavia päästöoikeuksia. Valtioneuvoston päätöksestä on käytävä ilmi myös, mikä osa päästöoikeuksien kokonaismäärästä kirjataan vuosittain laitoksen kansallisessa rekisterissä olevalle tilille.

Päästöoikeuksien myöntämisen edellytyksenä on, että laitokselle on myönnetty kasvihuonekaasujen päästölupa taikka laitoksen muutoksen johdosta lupaa on muutettu tai tarkistettu.

Päätös on annettava tiedoksi toiminnanharjoittajalle sekä toimitettava päästökauppaviranomaiselle. Kauppa- ja teollisuusministeriö julkaisee päätöksen sähköisesti.

5 luku

Rekisteri

42 §

Rekisterin perustaminen ja ylläpito

Päästökauppaviranomainen toimii kansallisen rekisterin rekisterinpitäjänä sen varmistamiseksi, että päästöoikeuksien vuosittaisesta kirjaamisesta, hallussapidosta, siirtämisestä ja mitätöinnistä pidetään tarkkaa tilinpitoa. Päästökauppaviranomainen voi antaa kansallisen rekisterin ylläpitoon liittyviä tehtäviä ulkopuolisen hoidettavaksi.

Rekisteri toimii myös Kioton pöytäkirjan mukaisista päästöyksiköistä kirjaa pitävänä kansallisena rekisterinä. Rekisterin tämän osan käyttöönotosta säädetään erikseen.

43 §

Kansallisen rekisterin yhteys komission keskusrekisteriin

Kansallinen rekisteri on yhteydessä Euroopan yhteisöjen komission keskusrekisteriin, joka tekee riippumattoman tapahtumakirjan avulla automaattisia tarkistuksia kustakin tapahtumasta rekisterissä varmistaakseen, että päästöoikeuksien vuosittaisessa kirjaamisessa, siirtämisessä ja mitätöinnissä toimitaan säännösten mukaisesti.

Kansalliset rekisterit ja Euroopan yhteisöjen komission keskusrekisteri koostuvat sähköisistä tietokannoista, joiden yhteisten tietojen avulla seurataan päästöoikeuksien vuosittaista kirjaamista, hallussapitoa, siirtämistä ja mitätöintiä sekä varmistetaan, että siirrot eivät ole Kioton pöytäkirjasta johtuvien velvoitteiden vastaisia.

44 §

Rekisteriä ja päästöyksiköiden tilinpitoa koskevat vaatimukset

Päästöoikeuksien vuosittaisen kirjaamisen, hallussapidon, siirtämisen ja mitätöinnin kirja-

misesta rekisteriin sekä yleisön oikeudesta tutustua rekisterissä oleviin tietoihin ja tietojen salassa pidosta on voimassa, mitä Euroopan yhteisöjen komission päästökauppadirektiivin 19 artiklan nojalla annetussa asetuksessa, jäljempänä komission rekisteriasetus, säädetään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarvittaessa säätää komission rekisteriasetuksen täytäntöönpanosta.

45 §

Päästöoikeuksien hallussapito ja siirto

Päästöoikeuksia voi pitää hallussaan luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Rekisterissä kirjataan erillisille tileille kunkin sellaisen henkilön päästöoikeudet, jonka tilille päästöoikeuksia vuosittain kirjataan tai jolle niitä siirretään.

Päästöoikeuksia voidaan siirtää henkilöiden välillä yhteisössä. Päästöoikeuksia voidaan siirtää Euroopan yhteisössä olevien henkilöiden ja kolmansissa maissa olevien henkilöiden välillä, jos kolmansien maiden päästökauppajärjestelmien mukaiset päästöoikeudet on tunnustettu päästökauppadirektiivin 25 artiklassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti.

6 luku

Päästöoikeuksien kirjaaminen, palauttaminen, mitätöinti ja voimassaolo

46 §

Päästöoikeuksien vuosittainen kirjaaminen

Päästökauppaviranomainen kirjaa vuosittain laitokselle päästöoikeuksien myöntämispäätöksen mukaisen määrän päästöoikeuksia helmikuun 28 päivään mennessä päästöluvan haltijan kansallisessa rekisterissä olevalle kyseisen laitoksen tilille.

Päästöoikeuksien kirjaamisen edellytyksenä on, että laitoksella on voimassa oleva kasvihuonekaasujen päästölupa.

Jos päästökauppaviranomainen peruuttaa laitoksen kasvihuonekaasujen päästöluvan, päästö-

kauppaviranomainen ei saa luvan peruuttamisen jälkeen kirjata päästöluvan haltijalle kyseisen laitoksen tilille 1 momentissa tarkoitettuja vuosittain kirjattavia päästöoikeuksia.

47 §

Päästöoikeuksien kirjaaminen uudelle osallistujalle

Päästökauppaviranomainen kirjaa uuden osallistujan rekisterissä olevalle tilille vuosittain päästöoikeuksien myöntämispäätöksen mukaisen määrän päästöoikeuksia helmikuun 28 päivään mennessä. Jos 2 momentin mukaiset kirjaamisen edellytykset täyttyvät tämän ajankohdan jälkeen, päästökauppaviranomaisen on tehtävä kirjaus välittömästi kirjaamisen edellytysten täytyttyä.

Päästöoikeuksien kirjaamisen edellytyksenä on, että laitokselle on myönnetty kasvihuonekaasujen päästölupa tai lupaa on laitoksen muutoksen johdosta muutettu ja että laitos tai laitoksen muutos on otettu kaupalliseen käyttöön. Toiminnanharjoittajan on toimitettava selvitys kaupallisesta käyttöönotosta päästökauppaviranomaiselle.

48 §

Päästöoikeuksien kirjaaminen toiminnanharjoittajan vaihtuessa

Laitoksen toiminnanharjoittajan vaihtuessa 37 tai 41 §:ssä tarkoitettun päätöksen mukaiset vuosittain kirjattavat päästöoikeudet kirjataan uuden toiminnanharjoittajan rekisterissä olevalle kyseisen laitoksen tilille siitä alkaen, kun kasvihuonekaasujen päästölupaan on merkitty uusi toiminnanharjoittaja 12 §:n 1 momentin mukaisesti.

Kaikki 37 tai 41 §:ssä tarkoitettun päätöksen mukaiset vuosittain kirjattavat päästöoikeudet kirjataan aikaisemman toiminnanharjoittajan rekisterissä olevalle kyseisen laitoksen tilille, jos samaan kasvihuonekaasujen päästölupaan sisältyvästä laitoksen tai laitosten toiminnasta ainoastaan osa siirtyy uudelle toiminnanharjoit-

tajalle. Uusi ja aikaisempi toiminnanharjoittaja voivat kuitenkin sopia, että osa päästöoikeuksista kirjataan uuden toiminnanharjoittajan laitoksen tilille sen jälkeen, kun uudelle toiminnanharjoittajalle on myönnetty luovutettua toimintaa koskeva kasvihuonekaasujen päästölupa. Tätä koskeva kirjallinen sopimus on toimitettava päästökauppaviranomaiselle.

49 §

Velvoite palauttaa päästöoikeuksia ja päästöoikeuksien voimassaolo

Toiminnanharjoittajan on palautettava vuosittain huhtikuun 30 päivään mennessä kustakin laitoksesta edellisenä kalenterivuonna aiheutuneita ja 7 luvun mukaisesti todennettuja päästöjä vastaava määrä päästöoikeuksia 42 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin.

Toiminnanharjoittaja voi täyttää 1 momentissa säädetyn velvoitteensa palauttamalla Suomen tai jonkin muun Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion toimivaltaisen viranomaisen myöntämiä päästöoikeuksia taikka kolmansissa maissa myönnettyjä päästöoikeuksia, jos kolmansien maiden päästöoikeudet on tunnustettu päästökauppadirektiivin 25 artiklan mukaisesti.

Päästöoikeudet ovat voimassa sen päästökauppakauden velvoitteiden täyttämiseen, jolle ne on 37 tai 41 §:n mukaisella päätöksellä tai vastaavalla muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa tehdyllä päätöksellä myönnetty.

50 §

Päästöoikeuksien mitätöinti

Päästökauppaviranomainen mitätöi 49 §:n 1 momentin mukaisesti palautetut päästöoikeudet palauttamisen jälkeen.

Luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, jonka rekisterissä olevalla tilillä päästöoikeudet ovat, voi kirjallisesti pyytää päästökauppaviranomaista mitätöimään ne. Päästökauppaviran-

omaisen on mitätöitävä päästöoikeudet viivytyksettä.

Päästökauppaviranomaisen on neljän kuukauden kuluttua kunkin päästökauppakauden päättymisen jälkeen mitätöitävä kyseiselle päästökauppakaudelle myönnetty ja kirjatut päästöoikeudet, joita ei ole mitätöity 1 tai 2 momentin mukaisesti.

51 §

Mitätöityjen päästöoikeuksien korvaaminen

Päästökauppaviranomaisen on kirjattava päästöoikeuksia rekisterissä olevalle asianomaiselle tilille päästökauppakautta 2013—2017 ja sitä seuraavia päästökauppakausia varten korvaamaan tilillä edelliseltä päästökauppakaudelta olevat päästöoikeudet, jotka on mitätöity 50 §:n 3 momentin mukaisesti.

7 luku

Päästöjen tarkkailu, ilmoittaminen ja todentaminen

52 §

Päästöjen tarkkailu, selvitys ja todentaminen

Toiminnanharjoittajan on tarkkailtava lain soveltamisalaan kuuluvia päästöjään johdonmukaisesti, luotettavasti ja tarkasti ja laadittava niistä selvitys kultakin kalenterivuodelta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten sekä kasvihuonekaasujen päästöluvassa asetettujen ehtojen mukaisesti.

Toiminnanharjoittajan on huolehdittava päästöselvityksen todentamisesta sekä siitä, että kunkin kalenterivuoden päästöistä laadittu selvitys ja siitä annettu todentajan lausunto toimitetaan päästökauppaviranomaiselle seuraavan maaliskuun 31 päivään mennessä.

Todentamisen kohteena on tarkkailujärjestelmän luotettavuus, uskottavuus ja tarkkuus sekä ilmoitetut päästöluvut ja -tiedot.

53 §

Käytettävä todentaja

Toiminnanharjoittajan on käytettävä päästöselvitysten todentamisessa todentajaa, joka on hyväksytty Suomessa tämän lain nojalla, tai muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa päästökauppadirektiivin toimeenpanossa hyväksyttyä todentajaa. Jos todentajaa ei ole hyväksytty Suomessa, toiminnanharjoittajan on osoitettava, että todentaja on hyväksytty muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

54 §

Todentajan lausunto

Todentaja laatii päästöselvityksestä lausunnon, jossa todetaan, onko päästöselvitys tyydyttävä. Lausunnosta tulee käydä ilmi todentamisen kannalta oleelliset seikat. Päästöselvitys voidaan katsoa tyydyttäväksi, jos päästöselvitys on laadittu 52 §:n 1 momentin mukaisesti ja kokonaispäästöjä ei todentajan mielestä ole ilmoitettu oleellisesti väärin.

55 §

Todentajan hyväksyminen

Päästökauppaviranomainen hyväksyy tämän lain soveltamisalaan kuuluvat todentajat.

Todentajan hyväksymisen edellytyksenä on, että:

1) todentaja on toiminnallisesti ja taloudellisesti riippumaton;

2) todentajalla on käytössään riittävästi ammattitaitoista ja puolueetonta henkilöstöä;

3) todentaja pystyy soveltamaan päästökauppaa koskevia säännöksiä ja standardeja sekä Euroopan yhteisöjen komission päästökauppadirektiivin nojalla antamia ohjeita;

4) todentaja tuntee pätevyysalueensa toimintojen kutakin päästölähdettä ja erityisesti luku- ja keräämistä, mittaamista, laskentaa ja raportointia koskevien tietojen syntyvän;

5) todentajalla on toiminnan edellyttämät laitteet, välineet ja järjestelmät;

6) todentajalla on riittävät taloudelliset voimavarat toiminnan asianmukaiseksi järjestämiseksi sekä mahdollisen korvausvastuun kattamiseksi; sekä

7) todentaja on Suomessa rekisteröity oikeushenkilö tai se on osa tällaista oikeushenkilöä.

Hyväksymispäätöksessä määritellään todentajan pätevyysalue ja asetetaan tarvittaessa muitakin toimintaa koskevia ehtoja, joilla varmistetaan tehtävien asianmukainen hoitaminen.

Todentajan on osoitettava luotettavalla ulkopuolisella arvioinnilla täyttävänsä 1 momentin 1—6 kohdassa säädetty vaatimukset.

56 §

Todentajan ilmoitusvelvollisuus

Todentajan on ilmoitettava päästökauppaviranomaiselle kaikista sellaisista toimintansa muutoksista, joilla voi olla vaikutusta todentajan hyväksymisen edellytyksiin.

57 §

Todentajan hyväksymisen peruuttaminen

Jos todentaja ei täytä 55 §:n mukaisia vaatimuksia taikka toimii olennaisesti säännösten tai hyväksymispäätöksen ehtojen vastaisesti, päästökauppaviranomaisen on kehoitettava todentajaa korjaamaan toimintansa asetetun määräajan kuluessa. Päästökauppaviranomainen voi peruuttaa hyväksymisen, jos todentaja ei ole saatanut toimintaansa säännösten tai lupaehtojen mukaiseksi asetetussa määräajassa.

58 §

Todentamistehtävien suorittaminen

Todentajan on suoritettava tehtävänsä ammattitaitoisesti pyrkien hyvään käytäntöön sekä ottaen huomioon todentamista koskevat säännökset ja suositukset. Todentaja voi todentamistehtävässä käyttää apunaan ulkopuolisia henkilöi-

tä. Todentaja vastaa myös apunaan käyttämien henkilöiden toiminnasta.

Todentajan tulee seurata päästökauppaa koskevien säännösten ja standardien kehitystä. Todentajan tulee toimia yhteistyössä muiden todentajien kanssa siten kuin toimintatapojen yhdenmukaisuuden varmistamiseksi on tarpeen.

Todentajan on tässä laissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoitaessaan noudatettava, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), hallintolaissa (434/2003) ja kielilaisesta (423/2003) säädetään.

59 §

Asetuksenantovaltuus

Kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä päästöjen tarkailusta, päästöistä laadittavasta selvityksestä, todentajan lausunnosta, todentajan hyväksymismenettelystä, hyväksymisen edellytysten arvioinnista ja todentamistehtävien suorittamisesta.

8 luku

Valvonta ja seuraamukset

60 §

Ohjaus ja seuranta

Kauppa- ja teollisuusministeriö huolehtii lain täytäntöönpanon yleisestä ohjauksesta ja seurannasta.

Päästökauppaviranomaisen tehtävänä on valvoa tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten noudattamista.

61 §

Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Päästökauppaviranomaisella on oikeus valvontaa ja tämän lain täytäntöönpanoa varten saada viranomaisten toiminnan julkisuudesta anne-

tussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä tarpeellisia tietoja ympäristönsuojelulain 27 §:ssä tarkoitettusta ympäristönsuojelun tietojärjestelmästä sekä toiminnanharjoittajilta.

Kauppa- ja teollisuusministeriöllä on oikeus saada viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä päästöoikeuksien jakoa koskevia tarpeellisia tietoja ympäristönsuojelulain 27 §:ssä tarkoitettusta ympäristönsuojelun tietojärjestelmästä sekä toiminnanharjoittajilta.

Päästökauppaviranomaisella on oikeus tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus toiminnanharjoittajan hallinnassa olevissa tiloissa, jotka eivät kuulu kotirauhan piiriin. Toiminnanharjoittajan on vaadittaessa esitettävä tarkastusta toimittavalle viranomaiselle tarkastusta varten ne asiakirjat ja tietojärjestelmässään olevat tallenteensa sekä järjestettävä pääsy laitteisiin ja laitteistoihin, joilla voi olla merkitystä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnassa. Tarkastusta toimittavalla virkamiehellä on oikeus ottaa maksutta jäljennöksiä tarkastettavista asiakirjoista ja tulosteita tietojärjestelmissä olevista tallenteista.

62 §

Päästöoikeuden ylitysmaksu

Päästökauppaviranomaisen on määrättävä toiminnanharjoittaja maksamaan valtiolle päästöoikeuden ylitysmaksu, jos toiminnanharjoittaja ei palauta huhtikuun 30 päivään mennessä edellisen kalenterivuoden päästöjä vastaavaa määrää päästöoikeuksia.

Ylitysmaksun määrä on 100 euroa hiilidioksidiekvivalenttitonnilta, jolta päästöoikeuksia ei ole palautettu. Ylitysmaksun määrä päästökauppakaudella 2005—2007 on kuitenkin 40 euroa hiilidioksidiekvivalenttitonnilta.

Päästökauppaviranomainen voi jättää päätöksen ylitysmaksun määräämisestä toistaiseksi tekemättä, jos toiminnanharjoittaja on hakenut todentajan lausuntoon oikaisua tai todentajan oikaisuvaatimuksen johdosta antamasta päätöksestä on muutoksenhaku vireillä. Päästökauppa-

viranomainen voi samoin jättää päätöksen tekemättä, jos toiminnanharjoittaja on hakenut ylivoimaisen esteen vuoksi lisäpäästöoikeuksia eikä asiaa ole vielä ratkaistu. Ylitysmaksu on määrättävä sen jälkeen, kun toiminnanharjoittajan palautusvelvoitteen määrä on tullut lainvoimaisesti ratkaistuksi.

63 §

Ylitysmaksun täytäntöönpano

Ylitysmaksu pannaan täytäntöön ilman tuomiota tai päätöstä noudattaen, mitä verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään. Ylitysmaksun täytäntöönpanosta huolehtii oikeusrekisterikeskus.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin ylitysmaksua koskevasta viranomaisten välisestä ilmoitusvelvollisuudesta, ylitysmaksun palauttamisesta sekä muista maksun täytäntöönpanon kannalta vastaavista välttämättömistä seikoista.

64 §

Päästöoikeuksien palauttamisen laiminlyöntiä koskevat muut seuraamukset

Toiminnanharjoittajan on palautettava 62 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja palautettujen päästöoikeuksien ylittäviä päästöjä vastaava määrä päästöoikeuksia. Palautus on tehtävä viimeistään seuraavan vuoden päästöoikeuksia palautettaessa. Päästöoikeuksien palauttamisessa ja mitätöinnissä noudatetaan mitä 49 ja 50 §:ssä säädetään.

Päästökauppaviranomainen julkaisee vuosittain tiedot toiminnanharjoittajista, jotka eivät ole palauttaneet päästöoikeuksia 49 §:n 1 momentin mukaisesti.

65 §

Päästöoikeuksien luovutuskielto

Päästökauppaviranomaisen on kiellettävä toiminnanharjoittajaa luovuttamasta päästöoikeuk-

sia, jos toiminnanharjoittaja ei ole toimittanut tyydyttäväksi todennettua selvitystä maaliskuun 31 päivään mennessä edeltävän vuoden päästöistä. Kielto on laitokohtainen. Kielto on voimassa toistaiseksi, kunnes 54 §:n mukaisesti todennettu selvitys on toimitettu päästökauppaviranomaiselle.

66 §

Hallintopakko

Päästökauppaviranomainen voi velvoittaa sen, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä, oikaisemaan laiminlyöntinsä tai muutoin täyttämään velvollisuutensa. Velvoitteen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko tai uhka, että toiminta keskeytetään osaksi tai kokonaan taikka tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakkoon, keskeyttämisuhkaan ja teettämishuokaan sovelletaan, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

67 §

Päästökaupparikkomus

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) laiminlyö hakea 7 §:ssä tarkoitettua kasvi-huonekaasujen päästölupaa,

2) laiminlyö 11—13 §:n mukaisen ilmoituksen tekemisen tai ilmoittaa vääriä tietoja,

3) laiminlyö toimittaa 33 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tietoja tai toimittaa kansallista jakosuunnitelmaesitystä tai päästöoikeuksien myöntämispäätöstä varten vääriä tietoja, tai

4) laiminlyö esittää 61 §:n 3 momentissa tarkoitetut asiakirjat ja tallenteet,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *päästökaupparikkomuksesta* sakkoon.

Se, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä uhkasakolla tehostettua kieltoa tai määräystä, voidaan jättää tuomitsematta rangaistukseen samasta teosta.

68 §

Päästökauppaviranomaisen maksut

Päästökauppaviranomaisella on oikeus periä lain mukaisen luvan, ilmoituksen, hyväksymisen tai muun asian käsittelystä maksu. Päästökauppaviranomaisella on lisäksi oikeus periä maksu tehtävistä, jotka koskevat kansallisen rekisterin tilien ylläpitoa.

Päästökauppaviranomaisen maksullisista suoritteista ja niistä perittävistä maksuista säädetään tarkemmin kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksella noudattaen, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään.

9 luku

Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

69 §

Muutoksenhaku päästökauppaviranomaisen päätökseen

Päästökauppaviranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Päästökauppaviranomaisen 13 §:n 2 ja 3 momentin nojalla antamaa luvan peruuttamista koskevaa päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava 46 §:n 3 momentissa tarkoitetun päästöoikeuksien kirjaamiskiellon osalta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin päättä.

Päästökauppaviranomaisen 65 §:n nojalla antamaa päästöoikeuksien luovutuskieltoa on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin päättä.

Päästökauppaviranomaisen julkisoikeudellisesta suoritteesta määräämään maksuun haetaan muutosta siten kuin valtion maksuperustelaissa säädetään.

70 §

Muutoksenhaku todentajan päätökseen

Todentajan lausuntoon saa hakea oikaisua todentajalta 14 päivän kuluessa lausunnon tiedoksisestaannista. Lausuntoon on liitettävä oikaisuvaatimusohjeet.

Todentajan oikaisumenettelyssä antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

71 §

Muutoksenhaku valtioneuvoston päätökseen

Valtioneuvoston tämän lain 37 §:n nojalla tekemään päästöoikeuksien myöntämispäätökseen, 41 §:n nojalla tekemään uusille osallistujille myönnettävien päästöoikeuksien myöntämispäätökseen sekä 31 §:n mukaiseen lisäpäästöoikeuksia koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Valtioneuvoston päätökseen ei saa hakea muutosta siltä osin kuin päätös koskee päästöoikeuksien kokonaismäärää tai uusille osallistujille varattua osuutta.

Korkeimman hallinto-oikeuden on käsiteltävä valitus kiireellisenä.

Valtioneuvoston päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava. Päätöksen täytäntöönpanossa ei sovelleta hallintolainkäyttölain nojalla muutoksenhakutuomioistuimelle kuuluvia toimivaltuuksia keskeyttää tai kieltää täytäntöönpano tai muutoin määrätä täytäntöönpanosta.

10 luku

Voimaantulo

72 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2004, kuitenkin seuraavien lainkohtien voi-

maantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella:

- 1) 1 §, 6 §:n 3 kohta;
- 2) 31, 37—41 ja 45—51 §;
- 3) 62—65 §; sekä
- 4) 69 §:n 2 ja 3 momentti ja 71 §.

Päästökauppakautta 2005—2007 koskevan kansallisen jakosuunnitelmaesityksen valmisteluun sovelletaan hallintolain asian selvittämistä ja asianosaisen kuulemistä koskevia säännöksiä.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Laki

ympäristönsuojelulain 43 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 4 päivänä helmikuuta 2000 annetun ympäristönsuojelulain (86/2000) 43 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 506/2002 ja 944/2002, uusi 5 momentti seuraavasti:

43 §

Lupamääräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi

huonekaasupäästöille päästöraja-arvoja, elleivät ne ole tarpeen sen varmistamiseksi, ettei merkittävää paikallista pilaantumista aiheudu.

Jos toiminta on päästökauppalain (/2004) soveltamisalaan kuuluvaa, ei luvassa saa antaa päästökauppalain 2 §:ssä tarkoitetuille kasvi-

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2004.

Laki

Energiamarkkinavirastosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Energiamarkkinavirastosta 11 päivänä helmikuuta 2000 annetun lain (507/2000) 1 §:n 2 momentti seuraavasti:

1 §

Tehtävät

Energiamarkkinaviraston tehtävänä on edistää sähkömarkkinoiden ja maakaasumarkkinoi-

den toimintaa sekä valvoa päästökauppalain (/2004) säännösten noudattamista. Virasto hoitaa sähkömarkkinalain (386/1995), maakaasumarkkinalain (508/2000), sähkön alkuperän varmentamisesta ja ilmoittamisesta annetun lain (1129/2003) sekä päästökauppalain ja niiden no-

EV 113/2004 vp — HE 49/2004 vp

jalla annettujen säännösten mukaisia viran-
omaistehtäviä.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
2004.

Helsingissä 30 päivänä kesäkuuta 2004
